

Hồi ức hè 1972:

Trận diệt chiến xa VC

Làng Chính An, Hải Lăng

Lê Đình Đơn
Trần Xuân Lợi

Những dòng chữ này xin như một nén hương lòng của anh em còn ở lại thấp lèn để tưởng nhớ mãi mãi cố Thiếu Tá Nguyễn Xuân Hòa, ĐĐT/ĐĐ4/TĐ8, một anh hùng có thật của binh chủng Thủy Quân Lục Chiến.

*

Nhà thơ Ba Lan, giải Nobel văn chương năm 1980, Czeslaw Milosz từng nói “The living owe it to those who no longer can speak to tell their story for them.” (người sống mắc nợ những người không còn nói được nữa để lên tiếng kể thay câu chuyện của họ).

Tương tự như vậy nhưng ý nghĩa mạnh mẽ hơn, nhà báo và cũng là nhà văn Do Thái Elie Wiesel, người được trao giải Nobel hòa bình năm 1986 cũng nói thế này “If we forget, the dead will be killed a second time.” (nếu chúng ta quên [cái chết của họ] thì những người chết bị giết thêm lần nữa).

Vì thế bổn phận của những người may mắn còn sống sót là phải lên tiếng thay cho những người đã mất. Nhất là đối với những người lính, hồi ức về cái chết, về sự hy sinh của đồng đội, thuộc cấp nhất định không thể nào quên, dù chi tiết chính xác có thể không giữ được sau bao năm tháng.

Vì nhiều nguyên nhân, ký ức con người thường phân bội chính nó. Thời gian làm thui chột dần những tế bào não, hủy diệt hoặc xóa mờ những gì mình đã trải qua. Vì vậy đôi khi người ta quên bằng những hoàn cảnh sự kiện từng xảy ra trong đời, mà nếu có nhớ thì hoặc rất mơ hồ, hoặc hình

ảnh, câu chuyện này bị lẫn lộn với hình ảnh khác, sự kiện khác để từ đó tạo thành một câu chuyện, sự kiện hoàn toàn không đúng sự thật.

Sau đây là câu chuyện về một trận đánh của Tiểu đoàn 8 TQLCVN vào tháng Năm 1972, gom từ hồi ức của một số người trong cuộc, sau 40 năm không còn mình mãi như thuở còn trai trẻ, cố gắng ghi lại để tưởng nhớ đến anh linh những đồng đội đã vĩnh viễn nằm xuống trên đồng cát bạc màu của quê hương.

Sự ghi nhớ này là điều phải làm để những người đã chiến đấu và không còn sống không bị chết vùi thêm lần nữa.

*

Cuối tháng 3/1972, sau khi triệt thoái từ Ái Tử, Quảng Trị về phía sau của tuyến phòng thủ Mỹ Chánh, các tiểu đoàn TQLC được tái trang bị, bổ sung quân số để nhận trách nhiệm mới.

Thành phần chỉ huy Tiểu đoàn 8 lúc bấy giờ:

- Tiểu đoàn trưởng : Thiếu Tá Nguyễn Văn Phan
- Tiểu đoàn phó: Đại Úy Lê Văn Huyền
- Trưởng ban 3: (XLTV) Đại Úy Doãn Thiệu Niệm
- Đại đội trưởng ĐĐCH: Đại Úy Bùi Phúc Lộc
- Đại đội trưởng ĐĐ1: Trung Úy Nguyễn Văn Thành
- Đại đội trưởng ĐĐ2: (XLTV) Thiếu Úy Trần Xuân Lợi [thay ĐU Lộc về ĐĐCH]
- Đại đội trưởng ĐĐ3: (XLTV) Thiếu Úy Lê Đình Đơn [thay TrU Na bị thương ở trận đánh Ba

Sóng Thần

Lòng].

-Đại đội trưởng ĐĐ4: Đại Úy Nguyễn Xuân Hoà [thay ĐU Nhiệm về XLTV/TB3]

Tiểu đoàn 3 TQLC và Tiểu đoàn 8 TQLC chịu trách nhiệm hoạt động và phòng thủ khu vực sông Ô Giang, Ô Lâu và Hương lộ 555 chạy từ Quảng Trị đến Hương Điền.

Ngày 21/5/1972, TĐ3 được lệnh tiếp tục ở lại vùng trách nhiệm khu vực sông Ô Lâu, từ cầu Vân Trình kéo dài đến bờ biển. TĐ8 được rút về giữ Bộ Chỉ Huy Lữ Đoàn 369 (BCH/LĐ 369) đóng tại Hội Yên thuộc quận Hải Lăng.

Cánh A gồm Đại đội 3 (ĐĐ3) và Đại đội 4 (ĐĐ4) cùng với Trung đội chống chiến xa, toán hỏa tiễn TOW, công binh chiến đấu và chiến xa M-41 nằm ở vòng ngoài LĐ, cách BCH/LĐ khoảng 200 thước. BCH/TĐ8 và ĐĐCH đóng trong phòng tuyến BCH/LĐ 369. ĐĐ4 trực tiếp bảo vệ Pháo đội K/TĐ3/PB.

Cánh B với Đại đội 1(ĐĐ1) và Đại đội 2 (ĐĐ2) do Tiểu đoàn phó, Đại Úy Huyền chỉ huy trấn đóng hướng Tây của BCH/LĐ giữa Lữ đoàn và quận Phong Điền, tại ngã ba Lương An, cách BCH/LĐ369 khoảng 3 km về hướng Bắc (từ Chính An nhìn hướng Đông Bắc khoảng từ 3 đến 4 km là Lương An).

ĐĐ3/TĐ8 được bố trí theo hướng Bắc và hướng Đông BCH/LĐ 369. BCH/ĐĐ đóng trong ngôi trường đổ nát chỉ còn mấy vách tường. Cùng đóng chung với đại đội có thêm BCH/ĐĐ Công binh và 1 chiến xa M-41 tăng phái.

Nằm tiếp giáp với ĐĐ3 về hướng Đông là Trung đội chống chiến xa, có toán hỏa tiễn TOW.

ĐĐ4/TĐ8 nằm nối theo từ hướng Nam, Tây Nam và bắt tay với ĐĐ3 tại hướng Bắc.

ĐĐ3/TĐ8 đưa một trung đội đi tiền đồn, nằm cách đại đội khoảng gần 1 cây số về hướng Bắc.

Tuyến phòng thủ là vị trí đóng quân của đơn vị trước để lại có hầm hố và giao thông hào. Hướng Đông và Đông Bắc địa thế trống trải, trong tầm 300 đến 500 mét là những đụn cát với lùm cây thấp.

Sau khi tu bổ lại hầm hố, tiếp nhận hỏa tập tiên liệu từ tiểu đoàn thì nhận được tin TĐ3 bị địch tấn công mạnh với xe tăng và bộ binh.

Khoảng 2 giờ sáng trung đội trưởng trung đội

tiền đồn báo cáo có nhiều chiến xa địch di chuyển về hướng BCH/LĐ. Có một PT-76 mắc lầy chúng đang cố gắng kéo lên vì nghe rõ tiếng chửi thề “Địt mẹ đã bảo đừng đi hướng đó để bị lầy” kèm theo tiếng kêu la ới ới như đi vào chỗ không người!

ĐĐ3/TĐ8 báo cáo tình hình lên TĐ và ra lệnh trung đội tiền đồn ở tại vị trí, không được khai hỏa, chỉ theo dõi và báo cáo diễn tiến của địch, chờ lệnh.

Tất cả trung đội đã sẵn sàng tại tuyến phòng thủ. ĐĐT/ĐĐ3 liên lạc với Thiếu Úy trưởng xa M-41 cho biết chiến xa địch đang di chuyển về hướng mình.

Khi trời vừa rạng sáng, quan sát kỹ về hướng Đông Bắc, với địa thế trống trải có thể nhìn được thật xa phát giác những lùm cây lạ xuất hiện.

Chiến xa M-41 qua kính nhắm xác nhận đúng là chiến xa địch nguy trang bằng những nhánh cây. Quan sát thật kỹ, ĐĐT/ĐĐ3 cũng thấy được khoảng 3 chiến xa địch nguy trang thật kỹ bằng những nhánh cây đang dàn hàng ngang bất động.

Ngay tức khắc, chiến xa M-41 lấy đường ngắm, điều chỉnh tầm xa và tác xạ quả đạn đầu tiên nhưng quả đạn chệch mục tiêu trong gang tấc. Chiến xa địch biết đã bị phát giác, từ từ di chuyển vị trí. Giây phút quyết định ấy vẫn còn hằn trong ký ức người ĐĐT/ĐĐ3/TĐ8.

Chiến xa M-41 thuộc đơn vị Thiết giáp từ trong Nam ra, viên Thiếu Úy trưởng xa còn rất trẻ, với giọng nói đặc sệt miền Nam, anh bảo viên sĩ quan ĐĐT/TQLC:

- Anh đừng lo, tôi điều chỉnh lại, trái này bảo đảm sẽ y boong!

Quả đạn thứ 2 bắn trúng mục tiêu, chiếc chiến xa địch bị đứt xích, chồm tới một khoảng ngắn rồi dừng hẳn lại, tiếng các người lính TQLC la hét vang dội “trúng rồi...trúng rồi...”

Đại bác 105 từ pháo đội K nằm trong vòng rào BCH/LĐ bắt đầu trực xạ vào chiếc xe tăng địch đã bị trúng đạn của thiết giáp. Viên ĐĐT/ĐĐ3/TĐ8 cố gắng liên lạc yêu cầu pháo binh ngưng không bắn nữa, để bắt sống vì xe đã bị bắn đứt xích, nhưng không kịp, chiếc xe tăng CS trúng đạn quả đại bác 105 ly thứ 5 bắn trực xạ bốc cháy.

Bây giờ trời đã sáng tỏ. Chiến xa địch với đội hình hàng ngang từ hướng Đông Bắc và hướng

Đông tiến thẳng vào LĐ. Toán hỏa tiễn TOW khai hỏa bắn hạ được 2 chiếc.

Ngay lúc đó, chính diện của tuyến ĐĐ3/TĐ8, một chiếc PTR-85 cắm cờ đỏ sao vàng chạy băng băng vào tuyến phòng thủ.

TS1 Giàu của ĐĐ3/TĐ8 bình tĩnh đưa khẩu M-72 lên ngắm thật kỹ, trong tầm bắn không tới 200 mét và bấm. Chiếc xe trúng đạn bùng cháy như cây đuốc, chạy thêm một đoạn rồi dừng hẳn lại gần sát tuyến phòng thủ. Một số Cộng quân sống sót cố gắng leo ra khỏi xe tháo chạy.

Các chiến xa địch còn lại đổi hướng chạy về hướng ĐĐ4 và phía biển. Phi cơ lúc ấy đã lên vùng, với địa thế trống trải tiêu diệt gần hết số chiến xa địch còn lại.

Tinh thần đại đội lên cao. Các trung đội không cần nấp dưới hố nữa, tất cả đứng trên giao thông hào quan sát phi cơ quần bắn xe tăng địch!

Phải đợi chiếc PTR-85 hết cháy và nguội dần các chiến binh TĐ8 mới vào trong lục soát được. Súng phòng không gắn trên xe được tháo ra cùng với hơn chục khẩu súng cá nhân và cộng đồng với lá cờ “*Đơn vị quyết thắng*” đã bị cháy gần một nửa. Địch thân Thiếu Tá TĐT cùng ĐĐT/ĐĐ3/TĐ8 quan sát và theo dõi việc lục soát và báo cáo chi tiết cho Lữ Đoàn.

Hỏi tường lại giây phút ấy, nếu chiếc PTR-85 không bị TS1 Giàu ĐĐ3/TĐ8 bắn cháy bằng M72, tiếp tục càn tới, mở đường cho đàn PT-76 nối đuôi theo sau chọc thủng tuyến phòng thủ Lữ đoàn 369 thì sao? Câu trả lời thật đơn giản: *cánh quân CSBV thập từng đàn chiến xa và xe lội nước này sẽ tràn thẳng đến Hương Điền không khó!*

*

Tin vui bắn cháy chiến xa CSBV không bao lâu thì được tin Đại Úy Nguyễn Xuân Hòa ĐĐT/ĐĐ4 tử thương! Anh lãnh nguyên một quả đại bác địch cày nát mô đất nơi anh chỉ huy các trung đội chiến đấu!

Sau trận Hạ Lào, Đại Úy Hòa từ TĐ3 chuyển về TĐ8 giữ chức ĐĐT/ĐĐ4. Các sĩ quan và binh sĩ trong Đại đội nhớ rõ lúc nào anh cũng đội chiếc nón “bo” với gương mặt bất cần đời! Lúc ấy anh là đại đội trưởng thâm niên nhất của TĐ8 (đúng ra cùng khóa 20 VBĐL với anh có người đã giữ chức vụ Tiểu đoàn phó hay Trưởng ban 3).

Khi TĐ8 từ căn cứ Carroll, Fuller di chuyển đến Mai Lộc với ĐĐ2 giữ BCH/LĐ147 thì ĐĐ4 của anh trấn giữ Holcomb, còn cánh B với ĐĐ1 và ĐĐ3 nằm trong khu vực Hương Hóa.

Đáng lẽ chỉ còn một tuần lễ nữa thì TĐ8 được về hậu cứ nghỉ dưỡng quân thì được lệnh hoãn lại vô thời hạn. Chính vì vậy, anh Hòa đã nhắn vợ ra tận vùng đóng quân để gặp anh. Hình ảnh người chinh phụ trong vùng rừng núi, lửa đạn thật đẹp nhưng cũng thật buồn!

Cả hai lúc ấy đều không biết nhưng cũng may là anh chị còn gặp được nhau một lần cuối cùng trước khi anh hy sinh!

*

Đến đây xin bổ sung thêm:

(a) phần trích từ hồi ký của Đại Úy Giang Văn Nhân, ĐĐT/ĐĐ2/TĐ3/TQLC, phần liên quan đến trận đánh chiến xa địch ở Chính An:

...

Đại đội 3 của Đại Úy Nguyễn Văn Thạch cùng Đại đội Chỉ huy với Trung đội 81 của Thiếu úy Văn Tấn Thạch phòng thủ cánh A tức là BCH Tiểu

Sóng Thần

đoàn, có công sự phòng thủ, chiến đấu vững chắc, Đại đội 2 của Thảo vừa mới lui quân, hơn nữa thiết giáp địch di chuyển trên con đường ở vị thế cao, muốn về tiếp ứng cho Tiểu đoàn, Đại đội phải di chuyển qua cánh đồng trồng và sẽ trở thành mục tiêu tác xạ cho thiết giáp địch. Di chuyển đêm hơn một cây số, nhanh lắm cũng phải 30 phút. Thảo chưa chuẩn bị thì có vài tràng đại liên của thiết giáp địch ở cánh A, sau đó tình hình thật yên tĩnh. Thảo gọi về Tiểu đoàn, nhưng không liên lạc được.

Mở sáng ngày 22 tháng 5, tiếng Thiếu tá Trần Kim Đệ trên tần số:

- Nhà Ca đây Đệ Đức

- Tôi nghe Đệ Đức

- Anh cho con cái di chuyển về gặp tôi.

Đệ Đức cũng cho Thảo biết thiết giáp địch đã càn qua cánh A trong đêm, hiện giờ chưa liên lạc được. Tại điểm tập trung ở ấp Siêu Quần, một chiếc Phantom bị trúng hỏa tiễn SAM của Liên Xô, viên phi công nhảy dù xuống. Khi chạm đất, anh làm lũ chạy trốn vì tưởng làm quân CSBV, sau khi nghe anh em la lớn và giải thích bằng Anh ngữ là QLVNCH, viên phi công vui mừng chạy ra, nhập vào đoàn quân về ngã ba Trung Thành do đơn vị Biệt Động Quân và Thiết vận xa M113 án ngữ.

Tiểu đoàn 106 ĐPQ di chuyển hướng quận Phong Điền, BCH/LD 369, các xe GMC kéo pháo binh vội vã rời trận địa. Thảo cùng anh em bắt tay từ giã Thanh và toán nghĩa quân, tuy thời gian tiếp xúc quá ngắn ngủi, nhưng giờ phút chiến đấu bên nhau mãi mãi là kỷ niệm không xóa nhòa trong ký ức.

Thảo gặp Bắc Giang tại Chính An còn phảng phất mùi thuốc súng. Toàn bộ thiết giáp CSBV bị bắn hạ. Đây là vị trí hỏa tiễn TOW đã bắn cháy chiếc PT-76 nằm gần tuyến phòng thủ. Người lính Tiểu đoàn 8 giải thích và còn cho biết chỗ Đại úy Nguyễn Xuân Hòa hy sinh lúc đang chỉ huy binh sĩ đại đội anh bắn M72. Đại úy Hòa tốt nghiệp khóa 20 Võ Bị Đà Lạt, từng là Đại đội trưởng Đại đội 1 của Tiểu đoàn 3 Sói Biển. Cuối năm 1971, đơn vị đang hành quân vùng hỏa tuyến, một binh sĩ trốn vô Huế gây ra lỗi lầm tai hại, với hình phạt nặng cho trách nhiệm người Đại đội trưởng, và anh bị bắt buộc phải rời Tiểu đoàn mà anh phục vụ trong sáu năm để chuyển về Tiểu đoàn 8 Ó Biển.

Thảo gơ tay chào chỗ mà người Niên trưởng đã nằm xuống với niềm thương cảm.

...

Ngày 23 tháng 5, Đại đội lục soát trận địa, cứu sống 3 cán binh CS bị thương đang nằm chờ chết, tịch thu hai hỏa tiễn SAM 7 (không có bộ phận kích hỏa), một số xác địch nằm vương vãi, 9 chiến xa CSBV bị cháy cùng với binh sĩ chết trong xe, một chiếc BTR-50 còn sử dụng đã được kéo vô Huế. Phóng viên và các đài truyền hình đã đến chụp và thu hình hai hỏa tiễn SAM 7, được biết đây là vũ khí mới xuất hiện tại chiến trường năm 1972 do Nga Sô cung cấp.

[Cần nói thêm, sau này, theo tài liệu của CSVN (<http://kienthuc.net.vn/vu-khi/kho-tang-phao-da-quoc-gia-cua-vn-trong-chien-tranh-1-237719.html?p=19>) thì năm 1971 CSBV được Liên Xô viện trợ loại xe BTR-50 phiên bản PK (nóc xe được bọc thép dày 10mm) để dựng Trung đoàn 202 Thiết giáp thành Trung đoàn bộ binh cơ giới đầu tiên của Bắc Việt. Chiếc BTR-50 nói trên bị TQLCVN tịch thu thuộc về đơn vị này.](b) Ngoài ra, tưởng cũng

cần đọc lại một phần từ các bài viết của Trung Tá Trần Thiện Hiệu, Pháo Binh Sư Đoàn đã đăng trên trang mạng www.tqlcvn.org cũng đề cập đến trận

đánh này.

Trong bài “*Pháo Binh Thủy Quân Lục Chiến và trận Quảng Trị 1972*” có đoạn viết:

Đúng như tôi tiên đoán, ngày 3/5 Tiểu đoàn 3 Pháo binh được lệnh di chuyển ra căn cứ Evan, một pháo đội ra gần Phong Điền. ... Lần này tiểu đoàn 3 Pháo binh yểm trợ Lữ đoàn 369, Lữ đoàn mới thực sự lâm trận. Trung tá Nguyễn Thế Lương thay thế Đại tá Phạm Văn Chung là Lữ đoàn trưởng. Ông Lương cất cánh lần đầu với cuộc hành quân Sóng Thần 5/72 với 2 tiểu đoàn trực thăng vận đồ bộ xuống quận Hải Lăng, 2 pháo đội của tiểu đoàn 3 Pháo binh kéo lên sát bờ sông Mỹ Chánh bắn yểm trợ. Đây chỉ là một cuộc tấn công trong thế phòng thủ, chưa phải là cuộc phản công toàn diện.

Hôm sau, Bộ chỉ huy Lữ đoàn 369 và Tiểu đoàn Pháo binh lui về đóng tại một xóm nhỏ của xã Chính An. Tại đây, pháo đội K của Trung úy Vũ Quang Vinh đã ghi một chiến tích để đời (xin đọc bài “*Tôi tay đôi với tụi nó đây*”). Đêm 21/5 một đơn vị cấp trung đoàn và một tiểu đoàn thiết xa PT76 đã đẩy lui lực lượng Địa Phương Quân, vượt sông Ô Lâu, tấn công vào phía sau lưng của Tiểu đoàn 9 và Tiểu đoàn 3 Thủy Quân Lục Chiến, đồng thời một cánh khác của chúng đã thọc sâu tấn công vào vị trí của Tiểu đoàn Pháo binh và Bộ chỉ huy Lữ đoàn 369. Hai pháo đội 105 ly và 4 khẩu 155 ly đã hạ thẳng nòng đại bác, trực xạ bắn cháy chúng và làm tê liệt cuộc tấn công của địch. Chiến xa địch nằm rải rác trên cánh đồng khô, (bãi chiến trường này có nhiều pháo đoàn quân sự các nước bạn đến quan sát và học hỏi những năm 1973 - 1974).

Tiếp theo, trong bài “*Viết cho những người Pháo Thủ Mũ Xanh*” cũng của MX Trần Thiện Hiệu viết thêm về những pháo thủ ĐĐ3PB có đoạn

... Tôi hãnh diện với các sĩ quan cán bộ, tiểu đoàn phó Võ Đăng Phương thật kỹ luật gương mẫu, Hà Tiến Chương pháo đội trưởng công vụ, hiền lành nhưng thủ trại rất kỹ, Phan Minh Hùng râu quặp, xuất sắc nhất là pháo đội trưởng pháo đội I, Trương Công Thuận pháo đội trưởng pháo đội J được vài tháng thì chuyển về tiểu đoàn 2 pháo binh, bàn giao cho Vũ Quang Vinh (Vinh dân Thủ Đức khóa 19, kỹ luật và gan dạ

chẳng thua gì dân võ bị. Anh đã nói một câu để đời: “Con cái thằng Tám dọt cả rồi, bây giờ tôi phải tay đôi với tụi nó đây”. Đó là lúc đoàn chiến xa Cộng sản ào ào tấn công pháo đội của anh ở xã Chính An, Vinh đã bình tĩnh chỉ huy bắn hạ chiếc chiến xa đầu tiên, đem lại tinh thần cho toàn thể pháo thủ bắn hạ thêm 5 chiến xa nữa, chặn đứng cuộc tấn công của địch.

(hết trích)

*

Gì thì gì, con cái thằng Tám KHÔNG THỂ (và không hề) dọt cả rồi!

Gì thì gì, những người lính Thiết giáp trên chiếc chiến xa M-41 tăng phái cho TQLC lúc ấy đã bắn đứt xích, chặn đứng chiến xa VC tại Chính An vẫn còn nhớ chiến tích của chính họ!

Gì thì gì, các quân nhân ĐĐ3/TĐ8 lúc đó vẫn nhớ mãi quả M72 do TS1 Giàu khai hỏa đã chặn đứng chiếc PTR-85 của VC đang điên cuồng lao vào tuyến!

Gì thì gì, nhiều quân nhân tại BCH/LĐ 369 có mặt tại Chính An hôm đó, vẫn không quên tình hình căng thẳng, chuẩn bị đáp ứng nếu tuyến phòng thủ của TĐ 8 bị chọc thủng ra sao!

Gì thì gì, các quân nhân ĐĐ4/TĐ8 vẫn không thể quên người chỉ huy đã can trường hy sinh ngay bên cạnh họ tại tuyến đầu khi cương quyết chặn đứng đàn chiến xa địch đang hung hăng!

Ở đây không có chuyện dành công. Mọi câu chuyện bàn ra tán vào lúc trà dư tửu hậu –sau mấy mươi năm đã rời xa trận địa, khi trí nhớ đã bị thời gian bào mòn, thế nào thì cũng xong vì lời nói rồi cũng sẽ theo gió thoảng trôi qua. Thế nhưng chữ nghĩa, một khi được ghi lại trên giấy, để rồi được lưu trữ, phổ biến -và sẽ còn tiếp tục được lan truyền trên không gian ảo này- nếu sai sự thật thì chính là một sự xúc phạm không gì tha thứ được tới vong linh của những người đã nằm xuống để chúng ta còn sống đến hôm nay!

**Lê Đình Đơn
Trần Xuân Lợi**